

stave; tega §. 5. se posestniki servitutnih gozdov trdo kakor smola drže — se ve na svojo lastno korist.

Po §. 10. imajo posestniki servitutnih gozdov in pa kmetje, ki imajo pravico živino na pašo goniti, dolžnost ograje napraviti, da živina ne pride v prepovedane kraje. To pa posestniki malokdaj storijo in le takrat, če tudi sami svojo živino na pašo gonijo.

Po §. 9. gozdne postave more vpravičenec zahtevati, da posestnik servitutnega gozda naredi gospodarski načrt (Wirtschaftsplan), iz katerega je razvidno, kateri kraji gozda so v prepoved djani. Ker v postavi ni odločeno, kdo nosi stroške za napravo takega gospodarskega načrta, posestniki ne narejajo gospodarskih načrtov, če tudi jih upravičenci zahtevajo. K večjemu naznanijo županu prepovedane kraje, katerih upravičenci večidel še ne zvedo ne, posestnik servitutnega gozda jih pa potem zgrabi, če živina prestopi mejo prepovedanih krajev, in jim po §. 5., doklada D., naloži globo (denarno kazen).

Ta kazen je včasih večja, kakor vrednost za pašo prepovedanega svetá. §. 9., doklada D., gozdne postave je premilostljiv, da bi ga posestniki servitutnih gozdov porajali.

Misliti bi se smelo, da pri takih škodah ima §. 1324 državlanskega zakonika veljavo, a to ni tako.

Upati se sme, da bo državni zbor za to skrbel, da se v novi gozdni postavi odstranijo vsi taki paragrafi, ki služijo le na korist posestnikom servitutnih gozdov.

Edina pomoč za vselej je, da planinske pašne in gozdne pravice odkupijo upravičenci in v svojo last dobijo proti pravičnemu odškodovanju v denarji na postavni poti.

Upati je pa tudi, da deželni zbori bodo pri narejanju deželnih gozdnih postav na starodavne pravice planinarjev se ozirali, da se potem živinoreja zopet na bolje obrniti more.

Predno pa državni zbor in deželni zbori stvarijo take postave, je potreba, da se §. 5. gozdne postave od leta 1852., doklada D., kakor tudi §. 1. v ravnanjih pogojev (Regulierungsbedingungen) ob veljavo denejo, — §§. 9. in 10. pa stopita v polno veljavo.

O vcenitvi zemljišč zarad uravnave zemljiškega davka na Kranjskem meseca avgusta.

Meseca avgusta se je dognala vcenitev na Kranjskem:

1. V zadevah poljedelstva.

V cenitvenem okraju Črnomeljskem 11.565, v Kočevskem 10.873, v Logaškem 10.842, v Krškem 10.641, v Postojnskem 9409, v Novomeškem 6764, v Kamniškem 6213, v Kranjskem 5790, v Litijskem 5783, v Ljubljansko-okoliškem 5652, v Radoliškem 3976 parcel, skup v 59 občinah z 87.508 parcelami.

2. V zadevah gozdov.

V cenitvenem okraju Litijskem 3394, v Krškem 2602, v Črnomeljskem 2277, v Novomeškem 1318, v Kranjskem 1305, v Ljubljansko-okoliškem 1013, v Kočevskem 748, v Radoliškem 570, v Logaškem 377, v Postojnskem 96 parcel, skupaj v 81 občinah s 13.700 parcelami.

* *Postavo za varstvo ptičic pevalic* pripravljajo tudi na Hrvaškem. Načrt te postave izdeluje gospodarsko društvo, da pride v obravnavo deželnemu zboru. Tako postavo imamo že v vseh cislajtanskih deželah; da bi se tudi povsod strogo izpeljevala!

* *Jeklene krtače za drevesa*, s katerimi se z debela in vej dreves otrebi trohljiva skorja, mah itd., priporoča sl. dr. Lukas po lastnih svojih skušnjah. Te jeklene krtače je iznajdel Ernest Petzold mlajši v Kamenicah (Chemnitz) na Saksonskem; trojne sorte so: ene za mlajša drevesa, druge za stara, tretje pa take, da se nataknejo na drog. Z njimi — kakor dr. Lukas trdi — se debela in veje očedijo veliko bolje in hitreje, kakor z navadnimi strguljami. Dobivajo se pa te krtače pri gori imenovanem iznajdeniku po 1 gld. 50 kr. in po 2 gold.

Šolske stvari.

Občni zbor učiteljev Kranjskih ljudskih šol.

Povedali smo že v zadnjem našem listu, koliko učiteljev se je snidilo v ta zbor, ki se sklicuje na vsake tri leta, in da je koj prvi dan prof. Linhart dal s svojo nemščino povod k živahni borbi. No, da ta gospod živi in mrje za edinozveličavno nemščino „pro usu proprio“, ne čudimo se temu, čudimo se pa, kako da umni didaktiki more tako silno v obraz bít!

Oglejmo si zdaj še zadnji dan učiteljskega zborovanja. Grand-nemčurski Višnjagorski učitelj Škrbinec ilustriral je zadnjo sejo z glasovitim predlogom: Naj se krajnim šolskim svetom vzame pravica, da pri izberanju in imenovanju učiteljev se mora slišati tudi njihov glas. Ako pomislimo, kdo da je Škrbinec, — da sta mu okrajni glavar vitez Vesteneck in pa okrajni šolski nadzornik baron Taufferer, prešinila bi nas zdajci tudi skušnjava, vgi-bati, da za grmom Škrbinčevega predloga utegne tičati drug zajec. Ta predlog je prav očitno preludium istega predloga, ki ga bodo po prerokovanju „Tagblattovem“ v listu 207. ustavaki prinesli v deželni zbor. Zakaj naj se krajnim šolskim svetom odyzame njihova dosedanja pravica, osvetiti je skušal Škrbinec z jako škrbinastimi razlogi. Prvi razlog po njegovih mislih je ta, da prav za prav krajni šolski svet je po večem povsod edino le oseba župnikova; njemu (župniku) pa ni nič za dobrega učitelja, ampak za dobrega organista, katerega si pridobiti skuša. (?) Mi od svoje strani menimo, da želje po dobrem organistu bi nikomur ne štel v hudo tudi menda gosp. minister dr. Stremayr ne, ki je lansko leto v neki okrožnici učitelje opominjal in spodbujal, naj se poprimejo zopet cerkvene godbe. Mar Škrbinec ne vé, da, kdor je marljiv za uk godbe (kar zahteva veliko truda), gotovo tudi ne zanemarija svojih dolžnosti kot učitelj. Drugi razlog svojega predloga pa je naslanjal Škrbinec na popolno nesposobnost krajnih šolskih svetov, češ, da možje, ki v teh zborih sedijo, so do malega popolnoma nevedni kmetje, ki ne znajo brati, pisati itd. Mi vidimo v tem očitani dvojno nezaupnico. Prva velja našim šolam, to je, učiteljem samim. Vsaj je vendar imela naša dežela po vseh večih farah že od nekdanj šole, o katerih si z vso pravico mislimo, da niso bile slabejše, kar uk branja, pisanja in računstva zadene, kot so sedanje. Škrbinčev nasvet nam bi vendar dopuščal kmalu soditi, al — recimo raje koj naravnost — njegov nasvet nam daje soditi, da naši po-